

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ

*Кафедра менеджменту, публічного
управління та адміністрування*

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до вивчення дисципліни “Публічне управління та адміністрування”

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
(денної та заочної форм навчання)

м. Кам’янець-Подільський
2023рік

УДК 65.012.16 (083.13)

Укладач:

Лариса ЧОРНОБАЙ

доцент кафедри менеджменту, публічного управління
та адміністрування

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»
(протокол № від “ ” 2023 р.)*

Рецензенти:

Наталя СЛАВІНА к.е.н., доцент кафедри менеджменту Кам’янець-
Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Павліна ФУГЕЛЮ к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем ЗВО «Подільський державний
університет»

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Публічне управління та адміністрування для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»/Лариса ЧОРНОБАЙ. Кам’янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2023. – 60 с.

Методичні рекомендації призначено для організації і проведення семінарських та практичних занять для здобувачів денної та заочної форм навчання з дисципліни «Публічне управління та адміністрування». Розглянуто основні питання, які охоплюють зміст курсу, наведено плани семінарських занять, завдання для практичних занять, перелік питань з самостійної роботи. Рекомендації спрямовані на формування та поглиблення знань та практичних навичок здобувачів.

© ЗВО «ПДУ», 2023

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Навчально-тематичний план курсу
3. Завдання для самостійної роботи
4. Індивідуальне навчально-дослідне завдання
5. Методичні рекомендації і завдання для слухачів магістратури та здобувачів заочної форми навчання
6. Запитання для підготовки до підсумкового контролю
7. Термінологічний словник
8. Критерії оцінювання знань
9. Рекомендовані джерела інформації для вивчення курсу

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Публічне управління та адміністрування входить до стандарту підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Публічне управління та адміністрування вивчає формування, організацію, функціонування, оцінку результативності та ефективності державного управління економічними та соціальними процесами в суспільстві. Цільова спрямованість публічного управління зумовлює вивчення та аналіз політичних процесів формування і юридичного визнання мети розвитку суспільства та похідних від них цілей діяльності держави. *Предметом* публічного управління та адміністрування є форми і методи впливу на виробничу, соціальну та духовну сфери життєдіяльності людей, пов'язаних між собою спільними політичною та економічною системами.

Публічне управління та адміністрування спирається на певні закономірності, принципи, правила, що складають відповідні засади методології публічного управління, методів управління, прийомів, способів вирішення управлінських завдань. Основними методами пізнання є аргументаційно-верифікаційний метод, методи системного аналізу, математичні та статистичні. Складовими методологічної бази є об'єктивність та історизм, ціннісний та структурно-системний підходи, поєднання критичного і раціонального, конструктивного, порівняльно-ретроспективного, історичного та логічного тощо.

Мета вивчення публічного управління та адміністрування полягає в тому, щоб сформувані у слухачів — публічних, державних службовців сучасну систему знань про стратегію розвитку публічного управління відповідно до цінностей і принципів філософії гуманізму і демократії, про природу та теоретичні засади публічного управління, систему органів публічної влади в Україні, основи внутрішньої організації та менеджменту державних органів. Після закінчення вивчення дисципліни слухач повинен засвоїти сутність багатофункціонального характеру публічного управління для використання в майбутній публічній службі.

Завдання вивчення курсу:

- дати уявлення про розвиток системи публічного управління та роль і місце в ньому сучасної філософії гуманізму і демократії, про сутність багатофункціонального характеру публічного управління та ринкові умови його здійснення;
- охарактеризувати типи структур управління, розмежувати стадії управлінської діяльності, класифікувати функції публічного управління за прийнятою системою критеріїв;
- познайомити з технологією прийняття управлінських рішень, методами управлінського контролю, критеріями оцінки ефективності публічного управління;
- навчити використовувати процедури та види управлінських технологій,

готувати управлінські рішення, проводити аналіз відхилень від норм під кутом контролю.

Практичні заняття з публічного управління спрямовані на те, щоб слухачі магістратури оволоділи термінами сучасної теорії публічного управління, навчилися застосовувати ці терміни для ситуацій, які притаманні системам та процесам публічного управління, вірно використовувати різні методи публічного управління в конкретних умовах, розробляти та вибирати стратегію, використовувати сучасні методи прийняття управлінських рішень на різних рівнях.

Слухач магістратури повинен:

знати:

- стратегію розвитку системи публічного управління на основі цінностей і принципів філософії гуманізму і демократії;
- теорії управління та властивості публічного управління;
- багатогранність публічного управління та різні його тлумачення;
- поняття і сутність влади та владних відносин;
- владно-управлінські відносини в Україні;
- політичні технології;
- загальну характеристику державного органу;
- цілі та функціональну структуру публічного управління;
- організаційну структуру публічного управління;
- сутність і зміст управлінської діяльності;
- поняття законності;
- законність як метод, режим і принцип публічного управління;
- види органів контролю у сфері публічного управління;
- методи визначення ефективності публічного управління;
- конституційні засади побудови структур публічної влади в Україні;
- систему органів виконавчої влади: загальну характеристику, управлінські зв'язки;
- центральні органи виконавчої влади: права, компетенцію, функції;
- територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади: права, компетенцію, функції;
- роль і місце місцевих державних адміністрацій в системі публічного управління;
- місцеве самоврядування та його особливу роль в публічному управлінні;
- технології реформування, завдання та перебіг реформування публічного управління в Україні;
- стратегічне та ситуаційне управління;
- функціональний аналіз та контроль за діяльністю органів публічної влади;
- заходи інформаційного та комунікаційного забезпечення інститутів

публічного управління.

вміти:

- впроваджувати цінності та принципи філософії гуманізму і демократії в систему публічного управління;
- підтримувати сприятливий соціально-психологічний клімат у трудовому колективі, попереджати і розв'язувати трудові конфлікти;
- визначати ефективність управлінської діяльності та вносити пропозиції щодо її підвищення;
- готувати пропозиції щодо збору та обробки інформації, необхідної для обґрунтування програм розвитку певного напрямку роботи підрозділу;
- створювати банк даних, визначених компетенцією підрозділу;
- приймати участь у розробці планів розвитку організації (підрозділу);
- брати участь в організації та проведенні нарад, семінарів, конференцій з відповідних питань;
- здійснювати контрольні операції на одному з напрямів роботи підрозділу, в органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях різних форм власності за дотриманням законодавства з питань, що стосуються їх діяльності;
- складати акти перевірки дотримання законодавства, що стосується одного з напрямів роботи в підрозділі;
- здійснювати комунікативні функції між працівниками підрозділу та іншими підрозділами відповідного органу.

Оцінювання знань і умінь з дисципліни здійснюється за допомогою таких заходів: поточний контроль знань (усне опитування; робота на практичних і семінарських заняттях, участь у круглих столах та в роботі наукових конференцій - доповіді, дискусії, рольові ігри, розбір управлінських ситуацій; тестові завдання; самостійні та контрольні роботи); виконання індивідуального навчально-дослідного завдання; підсумковий контроль (іспит).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

ТЕМА 1 МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

- 1.1 Публічне управління та адміністрування: сутність, зміст, суб'єкти та об'єкти, дефініції, категорії публічного адміністрування
- 1.2 Принципи та види публічного управління та адміністрування
- 1.3 Методологія публічного управління та адміністрування: форми та методи
- 1.4 Закономірності, тенденції та історія розвитку публічного управління та адміністрування за кордоном
- 1.5 Специфіка української моделі публічного управління та адміністрування

ТЕМА 2 ОСНОВНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

- 2.1 Основні наукові підходи до формування концепції управління в суспільстві
- 2.2 Базові моделі науково обґрунтованого публічного управління та адміністрування
- 2.3 Синергетичні прояви у процесах публічного управління та адміністрування

ТЕМА 3 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

- 3.1 Теоретичні засади електронного урядування
- 3.2 Основи та стратегії реалізації електронного урядування
- 3.3 Електронний документообіг та захист інформації
- 3.4 Електронна демократія: зміст, функції та інструментарій
- 3.5 Захист інформації у процесах публічного управління та адміністрування

ТЕМА 4 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

- 4.1 Національна безпека як важлива складова публічного управління та адміністрування. Суб'єкти забезпечення національної безпеки, їх функції та повноваження
- 4.2 Публічне управління у сфері національної безпеки як система та специфічний вид державно-управлінської діяльності

- 4.3 Забезпечення національної безпеки в системі публічного управління та адміністрування
- 4.4 Особливості управління інформаційною безпекою в системі ЗНБ під час інформаційної війни
- 4.5 Аналіз існуючих інформаційних моделей захисту інформації в публічному управлінні та адмініструванні

ТЕМА 5 МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

- 5.1 Органи місцевого самоврядування: функції, повноваження та організаційна структура
- 5.2 Децентралізація як ключовий чинник забезпечення ефективності місцевого самоврядування
- 5.3 Концептуальні засади реформування місцевого самоврядування в Україні
- 5.4 Комунальна власність як матеріальна основа місцевого самоврядування та особливості управління нею
- 5.5 Досвід муніципального управління в зарубіжних країнах

ТЕМА 6 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

- 6.1 Сутність та основні моделі соціальної політики
- 6.2 Державні соціальні стандарти як основа нормативноправового забезпечення соціальної політики
- 6.3 Диференціація соціальної політики в регіональному аспекті
- 6.4 Методологічні підходи до оцінювання рівня життя населення

ТЕМА 7 ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

- 7.1 Інститути публічного управління
- 7.2 Феноменологія і методологія попередження та подолання політико-управлінських конфліктів
- 7.3 Сутність і зміст, складові, чинники трансформації інститутів і процесів публічного управління
- 7.4 Публічна влада територіальних публічних колективів
- 7.5 Суб'єкт-об'єктні та суб'єкт-суб'єктні відносини. Повноваження суб'єктів та об'єктів
- 7.6 Контроль у публічному управлінні

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (СРС)

До видів самостійної роботи, що виконуються студентами у позаурочний час, можна віднести:

- роботу з навчальною літературою, рекомендованою викладачем. Для виконання такого виду самостійної роботи студентів необхідно використовувати список рекомендованої літератури;
- роботу з додатковою літературою, самостійно обраною студентом;
- роботу з конспектами;
- виконання завдань з підготовки до семінарських (практичних) занять;
- самостійне опрацювання питань з тем, які не увійшли до лекційного матеріалу.
- підготовку до контрольних заходів та підсумкового контролю (іспит).

Результати виконання СРС оцінюються рейтинговими балами в таких формах:

- усне опитування з питань, винесених на самостійне опрацювання;
- перевірка письмових робіт.

Для оформлення і перевірки викладачем виконаних завдань СРС студенти ведуть окремий зошит для СРС, де у вигляді тезисного конспекту, відповідей на запитання, таблиць, глосаріїв та ін. виконують завдання СРС.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Феномен публічного управління: природа та сутність.
2. Публічне управління як соціальне явище: соціально-гуманістичні та ліберально-демократичні цінності і принципи.
3. Проаналізуйте теорії управління.
4. Визначте основні ознаки публічності в діяльності суб'єктів управління.
5. Які характерні риси структури публічного управління?
6. Властивості публічного управління.
7. Поняття і сутність публічної влади і владних відносин.
8. Державно-громадський механізм публічного управління в Україні.
9. Визначте суб'єкти і об'єкти публічної влади і публічного управління.
10. Політичні технології і влада.
11. Публічне управління як діяльність виконавчо-розпорядчого характеру.
12. Чому виконавча влада є необхідним атрибутом державно-управлінського механізму

13. Поняття функціональної структури публічного управління.
14. Окресліть основні риси організаційної структури публічного управління.
15. Суб'єкт публічного управління, організація його роботи.
16. Які основні вимоги до формулювання цілей діяльності?
17. Методи розробки моделі публічного управління України, яка відповідала б сутності стратегії економічного та соціального розвитку на засадах відкритого демократичного суспільства.
18. Система функцій публічного управління. Виділіть основні види функцій, обґрунтуйте функціональну структуру публічного управління.
19. Структура управління державною установою.
20. Обґрунтуйте вимоги та підходи до формування «дерева» цілей публічного управління.
21. Сутність і форми управлінської діяльності та комплексний підхід до їх застосування.
22. Філософія гуманізму і демократії - науково-методологічна основа управлінської діяльності
23. Зміст і засоби управлінської діяльності.
24. Охарактеризуйте методи управлінської діяльності.
25. Суть методів управлінської діяльності та підходи до їх раціонального поєднання при управлінні різними сферами суспільного життя.
26. Основні стадії управлінської діяльності та механізм їх забезпечення на основі використання управлінських технологій.
27. Поняття організаційної структури державного управління та вимоги до організаційної структури.
28. Управлінська діяльність органу державного управління, організація його роботи. Визначте поняття та суть управлінського рішення.
29. Управлінське рішення як складне соціальне явище та як документ.
30. Класифікація управлінських рішень.
31. Процес підготовки управлінського рішення.
32. Вимоги до управлінських рішень та особливості їх реалізації у сфері публічного управління.
33. Технологія процедури прийняття рішень у публічному управлінні.
34. Фактори, що впливають на якість і ефективність управлінських рішень.
35. Проаналізуйте етапи процесу підготовки управлінського рішення.
36. Технологічні процедури прийняття рішень у публічному управлінні та можливості їх вдосконалення. Що таке місцева державна адміністрація?
37. Які повноваження місцевих державних адміністрацій?
38. Структура місцевих державних адміністрацій та призначення їх посадових осіб.
39. Що є об'єктами управління з боку місцевих державних адміністрацій?
40. Правовий статус місцевих державних адміністрацій в Україні.

41. Назвіть основні етапи прийняття управлінських рішень.
42. Охарактеризуйте індивідуальні та групові методи ухвалення рішень.
43. Що являє собою структура організації?
44. Що являє собою поняття мотивації?
45. Дайте характеристику змістовним теоріям мотивації.
46. Що відноситься до процесуальних теорій мотивації?
47. Чому контроль відноситься до функцій управління?
48. У чому різниця між зовнішнім і внутрішнім контролем?
49. Які існують методи контролю?
50. Визначте роль контролю в демократичній правовій державі.

4. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

ІНДЗ полягає у підготовці реферату на одну з наведених нижче тем та електронної презентації за матеріалами реферату з використанням можливостей програми Microsoft Power Point.

Тема доповіді погоджується з викладачем для кожного студента (магістранта) в індивідуальному режимі.

4.1. Тематика рефератів:

1. Суть управління та його відмінності від об'єктивної саморегуляції і стихійних механізмів.
2. Філософія гуманізму і демократії - науково-методологічна основа становлення гуманної, демократичної системи публічного управління
3. Зміст, специфіка та принципи публічного управління.
4. Суб'єкти і об'єкти публічного управління.
5. Владно-управлінські відносини та їх сутність.
6. Система публічного управління України.
7. Публічна влада як складова владно-управлінського механізму.
8. Цілі публічного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення.
9. Роль і місце соціально-гуманістичних і ліберально-демократичних цінностей і принципів у розвитку публічного управління.
10. Основні функції публічного управління.
11. Допоміжні функції публічного управління.
12. Командні функції публічного управління.
13. Функціональна структура публічного управління.
14. Підготовка та прийняття рішень у публічному управлінні.
15. Контроль у публічному управлінні.
16. Ефективність публічного управління.
17. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб.

18. Місце і роль виконавчої влади в Україні.
19. Компетенція та відповідальність органу виконавчої влади України.
20. Роль місцевих органів виконавчої влади в управлінні територіями.
21. Розподіл функцій та взаємодія державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування в Україні.
22. Підходи до побудови структур управління публічною організацією.
23. Формування стратегії управління публічною організацією.
24. Управлінський інструментарій публічної організації.
25. Організація управлінського процесу в публічній організації.
26. Класифікація інформації системи публічного управління органу законодавчої влади.
27. Класифікація інформаційної системи публічного управління органу місцевого рівня.
28. Класифікація інформації системи управління органу місцевого самоврядування.
29. Інформаційна система органу законодавчої влади.
30. Інформаційна система органу публічного управління регіонального рівня.
31. Інформаційна система органу місцевого самоврядування.
32. Концептуальна модель управління інформаційною системою органу законодавчої влади.
33. Концептуальна модель управління інформаційною системою органу державного управління регіонального рівня.
34. Концептуальна модель управління інформаційною системою органу самоврядування.
35. Концептуальна модель інформаційної системи публічного службовця.
36. Система організаційних повноважень в установі публічної влади регіонального рівня.
37. Управлінський апарат державної установи регіонального рівня.
38. Методи прийняття управлінських рішень.
39. Система економічних методів управління установою публічної влади.
40. Соціально-психологічні методи управління в установі публічної влади.
41. Управлінські рішення та технологія їх прийняття в установі публічної влади регіонального рівня.
42. Правила професійної поведінки публічного службовця.
43. Зв'язки з громадськістю як функція установи публічної влади.
44. Правила професійної поведінки публічного службовця.
45. Організація служб «паблік рілейшнз» в установі публічної влади.
46. Методи «паблік рілейшнз» та відношення з громадськістю публічної установи на міжнародному рівні.

4.2. Оформлення реферату

Структура реферату:

- титульний аркуш;
- план реферату (зміст) з зазначенням структурних частин реферату і початкових сторінок;
- вступ, в якому зазначається актуальність теми і завдання, які вирішуються для розкриття теми;
- кілька пунктів (3-4), які розкривають тему;
- висновок з підведенням підсумків дослідження теми;
- список використаної літератури (5-7 назв).

Вимоги до оформлення реферату:

текст розміщується на аркуші, обмеженому полями: зліва 25 мм, справа 10 мм; зверху та знизу - по 20 мм. На сторінці розміщується не більше ніж 28-30 рядків по 57-60 знаків у кожному (комп'ютерний набір - шрифт Times New Roman, 14 кегль, міжрядковий інтервал 1,5). Обсяг реферату - 15-20 сторінок.

Сторінки мають бути нумеровані у правому верхньому кутку (крім першої - титульної сторінки, на якій номер сторінки не ставиться). У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу зазначену у списку.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ МАГІСТРАТУРИ ТА СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Студенти заочної форми навчання виконують наступні види робіт для успішного засвоєння даного курсу:

- 1) Самостійно опрацьовують конспект з курсу, матеріали базового підручника та основної літератури з навчальної дисципліни.
- 2) Готують реферат з курсу за однією з тем (тема погоджується з викладачем), наведених у п. 4.1 «Тематика рефератів», оформлюють реферат відповідно до вимог, включених у п. 4.2 даних методичних вказівок.
- 3) Готуються до складання іспиту відповідно до питань, наведених у розділі 6 даних методичних вказівок.

6. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (іспит)

1. Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність.
2. Адміністративний менеджмент: сутність і завдання.
3. Адміністративні методи публічного управління.
4. Вертикальні і горизонтальні зв'язки у системі суб'єктів публічного управління.
5. Верховна Рада України - єдиний орган законодавчої влади в Україні.
6. Виконавчий апарат обласної та районної рад.
7. Виконавчі органи місцевого самоврядування.
8. Відносини місцевих державних адміністрацій з обласними та районними радами.
9. Відповідальність посадових і службових осіб місцевого самоврядування перед територіальними громадами в Україні.
10. Відповідальність суб'єктів публічного управління.
11. Всеукраїнський і місцевий референдуми в Україні.
12. Гуманістичний, демократичний та інші принципи публічного управління.
13. Децентралізація, деконцентрація публічного управління.
14. Демократизація в системі публічного управління: проблеми і шляхи вирішення.
15. Держава в системі суб'єктів публічного управління.
16. Державна служба України та центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.
17. Джерела і ресурси публічної влади і публічного управління в Україні.
18. Дисципліна в публічному управлінні.
19. Договір про Європейський Союз (на 1 січня 2008 року).
20. Дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови.
21. Еліта і бюрократія в системі публічного управління.
22. Європейська Хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року.
23. Європейські стандарти функціонування публічної служби.
24. Загальноцивілізаційна парадигма - стратегічна модель розвитку публічного управління.
25. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700 - VII.

26. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
27. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Громадські слухання в Україні.
28. Інформаційне та комунікаційне забезпечення суб'єктів публічного управління.
29. Конституційний суд України - єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні.
30. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.
31. Конституція для Європи - засадничий документ Європейського Союзу.
32. Конституція для Європи про інституції і органи Європейського Союзу та їх функції.
33. Конституція України про державний суверенітет і державні символи України.
34. Конституція України про органи державної влади в Україні.
35. Конституція України про повноваження Президента України.
36. Конституція України про право звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів.
37. Концептуальні засади реформування місцевих органів влади та напрями регіональної політики.
38. Методи публічного управління.
39. Методологія пізнання владно-управлінських інститутів і явищ.
40. Механізм реалізації публічної політики.
41. Механізми публічного управління.
42. Механізми цілепокладання у публічному управлінні і їх зміни.
43. Місцеве самоврядування - основний управлінський інститут громадянського суспільства.
44. Місцеве самоврядування в системі суб'єктів публічного управління.
45. Моделі місцевого самоврядування.
46. Надання повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування.
47. Об'єкти управління місцевих державних адміністрацій.
48. Об'єкти публічного управління.
49. Обов'язки посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування.
50. Органи місцевого самоврядування в Україні.
51. Органи самоорганізації населення в системі публічного управління.

52. Організаційна структура публічного управління.
53. Організаційна функція публічного управління.
54. Організаційна функція суб'єктів публічного управління.
55. Організаційно-правова, матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування.
56. Організація діяльності структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій.
57. Організація служби РЯ в органах державної влади. Діяльність прес-служби в органах державного управління.
58. Основні види функцій, обґрунтування шляхів оптимізації функціональної структури публічного управління.
59. Основні принципи місцевого самоврядування в Україні.
60. Оцінка ефективності системи публічного управління: форми, способи та інститути.
61. «Паблік рілейшнз» як інститут управління. Інформаційна політика органів державної влади і управління.
62. Питання, що вирішуються місцевими державними адміністраціями.
63. Політична влада в демократичному суспільстві.
64. Порядок формування рад в Україні.
65. Посадові особи органів місцевого самоврядування.
66. Постійні комісії місцевих рад в Україні.
67. Право доступу громадян до державної служби і до служби в органах місцевого самоврядування.
68. Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України.
69. Правове регулювання засобів масової інформації.
70. Правові форми діяльності суб'єктів публічного управління.
71. Принципи і механізми демократичного управління.
72. Принципи публічного управління.
73. Публічна влада як прояв політичної і різновид соціальної влади (суб'єкти, що її реалізують, механізми реалізації, методи впливу).
74. Реформування територіальних громад в Україні.
75. Розпорядчий характер державно-управлінської діяльності.
76. Роль інформації в управлінні. Поняття документа. Класифікація документів.
77. Сесія місцевої ради в Україні.
78. Система місцевого самоврядування в Україні. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
79. Соціальний механізм реалізації публічного управління.

80. Соціально-гуманістична і ліберально-демократична сутність і зміст категорії «ціль» у публічному управлінні.
81. Поняття «публічне адміністрування» і «державне управління». Публічне адміністрування як предмет наукових досліджень.
82. Поняття та основні риси публічного управління.
83. Цілі і принципи публічного адміністрування.
84. Функції, форми і методи публічного адміністрування.
85. Формування та розвиток системи публічного адміністрування незалежної України.
86. Нормативні акти органів публічної адміністрації.
87. Адміністрування та менеджмент публічного управління.
88. Територіальна організація публічної адміністрації. Засади організації публічної адміністрації: концентрація, деконцентрація, централізація, децентралізація, автономія.
89. Концепція вдосконалення адміністративно-територіального устрою України.
90. Поняття та елементи системи органів публічної адміністрації.
91. Сфера діяльності та компетенція органів публічної адміністрації. Адміністративний розсуд як спосіб реалізації дискреційних повноважень.
92. Система органів публічної адміністрації. Компетенція органів публічної адміністрації.
93. Основні засади структурної побудови публічної адміністрації: субординація, координація, реординація, співпраця.
94. Види взаємозв'язків у системі публічної адміністрації: підвідомчість, підпорядкованість (підлеглість), підконтрольність, відповідальність.
95. Поняття та види публічної служби.
96. Управління публічною службою.
97. Порядок вступу на публічну службу.
98. Поняття та правовий статус публічного службовця: посадові та службовця: посадові та службові особи.
99. Проходження публічної служби (службова кар'єра).
100. Особливості дисциплінарної та адміністративної відповідальності публічних службовців.
101. Поняття та класифікація форм діяльності публічної адміністрації.
102. Адміністративні процедури: поняття та зміст.
103. Види адміністративних процедур.
104. Процедури з надання адміністративних послуг: реєстраційні

- процедури; ліцензійні процедури; дозвільні процедури; інші процедури з надання адміністративних послуг.
105. Процедури з реалізації контрольно-наглядових повноважень публічної адміністрації.
106. Правові основи прийняття органами публічної адміністрації нормативних актів: загальний огляд.
107. Процедури адміністративного оскарження.
108. Сутність контролю за діяльністю публічної адміністрації. Класифікація контролю за діяльністю публічної адміністрації.
109. Внутрішній адміністративний контроль та його види.
110. Зовнішній та внутрішній контроль в межах системи органів виконавчої влади.
111. Місце та роль органів судової влади у здійсненні контролю за діяльністю публічної адміністрації.
112. Публічне управління в суспільних об'єднаннях.
113. Публічне управління в релігійних об'єднаннях.
114. Концепція Закону України «Про доступ до публічної інформації».
115. Поняття та сутність інформаційної безпеки.
116. Компетенція держави у сфері інформаційної безпеки.
117. Публічний виступ у діловому спілкуванні.
118. Наукова організація управлінської праці в органах публічної влади.
119. Поняття адміністративної культури і адміністративної етики.

7. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Автономія організаційна – надання органу місцевого самоврядування можливості самому визначати свою власну внутрішню структуру, яка відповідала б місцевим потребам і забезпечувала ефективне управління. Діючи в межах закону орган місцевого самоврядування не підпорядковується іншим органам, а будь-який державний адміністративний контроль за його діями можливий лише з метою забезпечення конституційних принципів місцевого самоврядування та відповідності положення чинного законодавства.

Автономія правова – надання органу місцевого самоврядування власних повноважень, визначених Конституцією та законами держави. Ці

повноваження можуть бути повними і виключними, тобто такими, які не належать одночасно органам державного управління. У межах своїх повноважень орган місцевого самоврядування має повну свободу здійснення власних ініціатив з будь-якого питання, яке належить до його компетенції, або повноважень, делегованих цьому органу у встановленому законом порядку.

Автономія фінансова – надання органу місцевого самоврядування права на володіння і розпорядження коштами, достатніми для здійснення його функцій і повноважень. Частина вказаних коштів має формуватися за рахунок місцевих податків і зборів, ставки яких, у межах закону, мають визначати самі органи місцевого самоврядування. Фінансова автономія передбачає формування самостійних бюджетів територій та населених пунктів.

Автономні бюджети – самостійні бюджети (кошториси доходів і витрат) територій, які мають відносну самостійність, незалежність від бюджетів більш великих територіальних і господарських утворень, центральних бюджетів.

Адміністративна реформа – це вид політико-правової реформи, яка здійснюється у сфері виконавчої влади та стосується як її організаційної структури, функцій, кадрового забезпечення, так і взаємовідносин із місцевим самоврядуванням.

Адміністративні методи публічного адміністрування – сукупність способів і прийомів організаційного та розпорядницького впливу на об'єкти управління.

Адміністративно-територіальний устрій – територіальна організація держави з поділом її на складові частини - адміністративно-територіальні одиниці (область, регіон, провінція, земля, місто, громада, село тощо), відповідно до яких будуються і функціонують системи органів державної влади та система місцевого самоврядування.

Адміністрування – це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з фізичними та юридичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та інших нормативних документів і виконання основних функцій: орієнтуючого планування, що визначає бажані напрямки розвитку, створення соціальних, правових, економічних та інших умов для реалізації інтересів учасників взаємодії, розподілу праці, розподілу та координування діяльності, перевірка результатів.

Американська модель регіональної соціальної політики - найбільш лібералізований варіант, який базується на принципі відокремлення соціального захисту від вільного ринку й обмеженні захисту лише тих, хто не має інших доходів, крім соціальних виплат. При цьому забезпечується досить високий рівень і якість життя основної частини населення.

Аналітик - фахівець, який займається аналізом даних в конкретній галузі або дослідженнями та узагальненнями в певній сфері діяльності.

Англосаксонська модель соціальної політики (Велика Британія, Ірландія, Канада) виступає як проміжна між лібералізованою американською і соціально орієнтованою шведською та німецькою моделями. Для неї характерним є активніше, ніж для першої моделі, регулювання соціальних процесів з боку держави, проте нижчий, ніж в останніх двох моделях, рівень оподаткування і перерозподіл ВВП через держбюджет (не більше 40%). Крім того, має місце приблизно рівний розподіл витрат на соціальне забезпечення між державою та приватним сектором, пасивна державна політика на ринку праці.

Англосаксонська модель соціальної політики передбачає державну відповідальність, проте публічне управління здійснюється лише на рівні держави, рівень перерозподілу доходів середній, а соціальними послугами користується так само все населення.

Верховна Рада України - єдиний законодавчий орган державної

влади України, який має колегіальну будову і складається з чотирьохсот п'ятдесяти народних депутатів України, обраних строком на п'ять років на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Виконавча влада - розвинена система органів публічної влади: уряд, центральні органи виконавчої влади, місцеві публічні адміністрації.

Відкрита влада - це влада, де бізнес, організації громадянського суспільства та громадяни можуть: «знати» - одержувати відповідну та зрозумілу інформацію; «отримувати» - користуватися державними послугами та взаємодіяти з урядом; «створювати» - брати участь у процесах прийняття рішень.

Воєнна безпека - захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від воєнних загроз.

Воєнний конфлікт - форма розв'язання міждержавних або внутрішньодержавних суперечностей із двостороннім застосуванням воєнної сили; основними видами воєнного конфлікту є війна та збройний конфлікт.

Громадська думка - уявлення про спосіб існування свідомості як сукупної свідомості окремих індивідів, об'єднаних у суспільні групи, які пов'язані спільністю інтересів; у ній фіксується ставлення до подій або явищ громадського життя.

Громадська безпека і порядок - захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини та громадянина, забезпечення яких є пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз.

Громадське управління - це: 1) управління в громадському

колективі; 2) процес вольового впливу суб'єкта на об'єкт із заздалегідь заданою, усвідомленою суспільно значущою метою, який підтримує або змінює стан, поведінку, властивості об'єкта і його зв'язки із суб'єктом в громадському колективі.

Громадськість - організована сукупність фізичних та юридичних осіб приватного права, яка на добровільних засадах бере участь у процесі підготовки та прийняття органами публічної влади нормативно-правових актів, а також здійснює контроль за їх виконанням з метою захисту прав, свобод та законних інтересів

Громадянин - житель певної території держави або країни. Ця належність є формально юридично оформленою. Як член певного соціуму громадянин має певні права та обов'язки, щодо цього соціуму і підпорядковується певним (прийнятим в громаді) нормам поведінки.

Деволюція - це надання прав органам самоврядування приймати рішення і вести самостійну фінансову та управлінську діяльність. Деволюція передбачає, що місцеві органи самоврядування законодавчо набувають незалежного статусу, вони розглядаються як адміністративний рівень, за яким уряд може здійснювати лише опосередкований контроль.

Деконцентрація - передача частини повноважень відповідним особам в регіонах, що здійснюється в централізованій державі, причому зберігається значний вплив вищого органу управління.

Делеговані повноваження - повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законом, а також повноваження органів місцевого самоврядування, які передаються відповідним місцевим державним адміністраціям за рішенням районних, обласних рад.

Демократичний цивільний контроль - комплекс здійснюваних відповідно до Конституції і законів України правових, організаційних, інформаційних, кадрових та інших заходів для забезпечення верховенства права, законності, підзвітності, прозорості органів сектора безпеки і

оборони та інших органів, діяльність яких пов'язана з обмеженням у визначених законом випадках прав і свобод людини, сприяння їх ефективній діяльності й виконанню покладених на них функцій, зміцненню національної безпеки України.

Держава - основний елемент політичної системи суспільства, що здійснює управління ним, забезпечує охорону його економічної та соціальної структур, упорядковує та уможлиблює його безпеку.

Державна (публічна) політика - принципове керівництво до дії для органів державної влади, насамперед органів виконавчої влади, що стосується певних напрямків їх діяльності, відповідне законам і соціальним звичаям. Підставами державної (публічної) політики є конституційні закони і правила, тлумачення законів і правове регулювання.

Державна безпека - захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру.

Державна влада - це публічно-політичні відносини панування і підкорення між суб'єктами, що спираються на державний примус.

Державні соціальні гарантії - встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму.

Державні соціальні стандарти - встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій.

Державно-управлінська діяльність є цілеспрямованою діяльністю суб'єктів забезпечення національної безпеки, які в межах чинного

законодавства та використовуючи наявні можливості держави (дипломатичні, воєнні, економічні, інтелектуальні, інформаційні та інші), здійснюють розробку й реалізацію владних, регулюючих, координуючих, контролюючих та нормативних державно-управлінських впливів на об'єкти національної безпеки.

Децентралізація - процес передавання частини функцій та повноважень вищими рівнями управління нижчим (від центральних органів виконавчої влади до місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування); у широкому розумінні - послаблення або скасування централізації.

Диференціація регіонів за рівнем людського розвитку є результатом трьох основних чинників: об'єктивних розбіжностей економічного розвитку та спеціалізації економіки регіонів; різною якістю регіонального управління і різним ступенем адаптації до ринкових умов; збереженням жорсткої фінансової централізації, успадкованої від адміністративно-командної економічної системи.

Доктрина - політична система, керівний теоретичний чи політичний принцип або нормативна формула.

Духовні цінності - це духовні уявлення, явища, поняття, вимоги, що притаманні людині, спільноті або науковому чи етичному вченню.

Економічні методи зумовлюють вплив на об'єкт управління шляхом застосування системи економічних стимуляторів, що визначають матеріальну зацікавленість і відповідальність працівників за кінцеві результати праці.

Економічні методи публічного адміністрування зумовлюють вплив на об'єкт управління шляхом застосування системи економічних стимуляторів, що визначають матеріальну зацікавленість і відповідальність працівників за кінцеві результати праці.

Експерт - висококваліфікований спеціаліст, який має вищу освіту,

відповідну кваліфікацію і професійні знання з питань, що досліджуються, виконує службові обов'язки, пов'язані з провадженням діяльності у відповідній галузі, безпосередньо проводить експертизу та несе персональну відповідальність за достовірність і повноту аналізу, обґрунтованість висновків відповідно до завдання на проведення експертизи.

Екстрактивні інститути - ті, які виключають певні кола громадян від участі у розглядуваному інституті.

Електронна демократія (е-демократія) - це: 1) комплекс інструментів, в яких ПК, ноутбуки, смартфони та загальнодоступні мережі використовуються для розвитку і захисту основних демократичних цінностей, таких як поширення інформації та комунікація, участь громадян у процесах прийняття рішень, об'єднання інтересів громадян; 2) форма суспільних відносин, за якої громадяни та організації залучаються до державотворення та державного управління, а також до місцевого самоуправління шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Електронна держава (е-держава) - це використання ІКТ у державному секторі з метою покращення доступу до інформації, надання публічних послуг, підвищення ефективності адміністративного апарату та заохочення до участі громадян у процесі ухвалення політичних рішень; вона охоплює виконавчу гілку влади («електронний уряд»), законодавчу («електронний парламент»), судову («електронне правосуддя»), інститути громадянського суспільства та всю систему взаємовідносин між суб'єктами публічної політики («електронне управління»).

Електронне включення - це: 1) електронне консультування - відповідні органи влади через глобальну мережу Інтернет звертаються до своїх громадян із проханням отримання інформації щодо їхньої особистої думки з реалізації деякої політики чи обговорення рішень; 2) електронна участь - активна участь громадян на основі підтримки зворотного зв'язку за

допомогою сучасних ІКТ у процесі прийняття рішень і реалізації політики.

Електронне партнерство - поглиблена взаємодія громадян із владою, в якій відповідальність за прийняття рішень покладається на обидві сторони, передбачаючи внесок кожного у розвиток громадянського суспільства.

Електронне урядування (е-урядування) - це: 1) форма організації державного управління, що сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням ІКТ для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян; 2) оптимізація процесу надання адміністративно-соціальних послуг, політичної участі громадян у державній розбудові шляхом зміни внутрішніх і зовнішніх відносин за допомогою технічних засобів, Інтернету та сучасних засобів масової інформації; 3) система взаємодії органів державної влади з населенням, що будується на широкому застосуванні інформаційних технологій із метою підвищення доступності та якості державних послуг, зменшення строків їх надання, а також зниження адміністративного навантаження на громадян та організації щодо їх отримання; 4) електронне урядування є не лише модернізацією всієї системи державного управління, але й налагодженням активної взаємодії органів державної влади з громадянами за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; 5) використання інформаційних і комунікаційних технологій для підвищення ефективності, економічності та прозорості уряду й можливості громадського контролю за ним.

Електронний документ - це документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включно з обов'язковими реквізитами документа.

Електронний уряд - єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування між собою, з громадянами і суб'єктами господарювання.

Європейська хартія про місцеве самоврядування - документ, підписаний державами - членами Ради Європи 15 жовтня 1985 року, яким передбачено існування в цих країнах місцевих органів самоврядування, наділених уповноваженими для прийняття рішень органами, створеними демократичним шляхом, і які мають широку автономію щодо своєї компетенції, порядку її здійснення і необхідних для цього засобів.

Завдання електронного урядування: створення (удосконалення) реєстрів даних громадян, юридичних осіб, земельних ділянок і нерухомості, податків, соціального страхування; забезпечення функціональної сумісності систем та здійснення обміну даними на операційному рівні замість подання довідок та інших документів.

Загроза інформаційній безпеці системи - це можливість реалізації впливу на інформацію, що призводить до порушення конфіденційності, цілісності або доступності даних, а також можливість впливів на компоненти системи, які можуть призводити до втрати або знищення інформації чи збою функціонування ІС.

Загрози національній безпеці України - явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України.

Задачі цифрового підпису - це: створення безпеки електронного документообігу; убезпечення електронних платіжних систем та електронної комерції; забезпечення авторства під час електронного голосування; підписування повідомлень електронної пошти; аутентифікація (процедура встановлення належності користувачеві інформації в системі поданого ним ідентифікатора) у бездротових мережах; створення безпеки мобільної комерції; безпечність стільникового зв'язку; підписування цифрових сертифікатів та цифрових паспортів на базі старт-карток.

Закон України - нормативно-правовий акт, який приймається

Верховною Радою України більшістю голосів.

Законодавча влада представляється єдиним органом - парламентом, у віданні якого знаходиться Рахункова палата.

Збройний конфлікт - збройне зіткнення між державами (міжнародний збройний конфлікт, збройний конфлікт на державному кордоні) або між ворогуючими сторонами в межах території однієї держави, як правило, за підтримки ззовні (внутрішній збройний конфлікт).

Збройні Сили України - військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються завдання з оборони України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності.

Індекс вартості життя - це індекс роздрібних цін спеціального набору товарів і послуг, що входить в бюджет середнього споживача (споживчий кошик) і становить його прожитковий мінімум. Зазвичай індекс вартості життя ототожнюється з індексом споживчих цін. Зміна вартості життя залежить від зміни споживчих цін і структури споживання. Проблемою, що виникає при розрахунку індексу вартості життя, є визначення фіксованого набору предметів споживання (споживчий кошик) для різних груп населення. При його розрахунку можливим є використання двох підходів. Перший базується на встановлених нормативах споживання, тому і має назву нормативний; другий передбачає визначення споживчого кошика на основі фактичної структури споживчих витрат, яка встановлюється за показниками сімейних бюджетів; це статистичний підхід. На практиці, а саме в регіональному аналізі, перевага надається останньому методу.

Індекс якості життя характеризує: рівень освіти; медичного обслуговування; тривалість життя; ступінь зайнятості населення; платоспроможність населення; доступ до політичного життя тощо. Конкретними його показниками є: кількість автомобілів, телефонів, квадратних метрів житла, лікарняних ліжок тощо на одну людину (на тис.

населення), якість медичного обслуговування, рівень шуму (децибел), швидкість руху в години пік та ін.

Інклюзивні інститути - ті, які залучають якнайширше коло громадян до участі в розглядуваному інституті.

Інститути в суспільстві - це створені людиною обмежувальні рамки, які організовують взаємини між людьми.

Інструменти електронної демократії: збір підписів та надсилання петицій на підтримку ініціатив громадян; звернення; консультації та анкетування; електронне голосування.

Інформаційна модель - сукупність інформації, що характеризує істотні властивості і стани об'єкта, процесу, явища, а також взаємозв'язок із зовнішнім світом.

Інформаційна атака - спланований, організований і ціленаправлений, масований стрімкий інформаційний вплив на адресата з метою формування громадської думки і поведінки відповідно до завдань організаторів атаки.

Інформаційна безпека - комплекс заходів, що спрямовані на забезпечення захищеності інформації від несанкціонованого доступу, використання, оприлюднення, руйнування, внесення змін, ознайомлення, перевірки, запису чи знищення даних.

Інформаційна війна - це маніпулювання інформацією, якій довіряє об'єкт, без відома об'єкта, щоб об'єкт приймав рішення проти своїх інтересів, але в інтересах того, хто веде інформаційну війну.

Інформаційно-психологічний вплив - вплив на свідомість особи і населення з метою внесення змін у їх поведінку та (або) світогляд.

Кабінет Міністрів України - вищий орган виконавчої влади України.

Кіберпростір - середовище (віртуальний простір), яке надає можливості для здійснення комунікацій та/або реалізації суспільних відносин, утворене в результаті функціонування сумісних (об'єднаних)

комунікаційних систем та забезпечення електронних комунікацій з використанням мережі Інтернет та/або інших глобальних мереж передачі даних.

Класична американська модель публічного управління бере за основу модель людини економічної, до суб'єкта управління віднесено органи влади всіх гілок влади та суттєво обмежено застосування правових управлінських впливів, мінімізовано публічний сектор управління («все, що не заборонено законом, дозволено»).

Класична європейська модель публічного управління бере за основу модель людини адміністративної, суб'єктом управління є органи тільки виконавчої влади й дуже розвинена система правових управлінських впливів, створено потужний публічний сектор управління.

Комунальна власність - це власність територіальної громади села, селища, міста, району у місті, а також спільна власність двох або більше територіальних громад.

Конституція України - основний закон держави України.

Континентальна модель соціальної політики передбачає публічне управління через страхові організації, а фінансування здійснюється саме через страхові внески, соціальними послугами користується лише працююче населення, а відповідальність несе весь ринок праці.

Контрольна функція здійснюється через контрольні заходи щодо перевірки діяльності посадових осіб, виконавчих органів місцевого самоврядування і депутатів відповідних рад.

Конфіденційність є зворотною стороною прозорості та відкритості і стосується специфіки життєдіяльності громадянина, суспільства та держави.

Конфлікт - це «зіткнення протилежних інтересів і поглядів, напруження і крайнє загострення суперечностей, що приводить до активних дій, ускладнень, боротьби, що супроводжуються складними колізіями;

ситуація, в якій кожна зі сторін намагається зайняти позицію несумісну з інтересами іншої сторони».

Конфлікти духовної сфери - це боротьба суб'єктів соціальної взаємодії на підґрунті різноспрямованих цінностей, поглядів та інтересів у процесі виробництва, розподілу і споживання різних духовних цінностей.

Конфронтація - це протиставлення, зіставлення, зіткнення систем, інтересів, класів, переконань, партій і держав. Крайня ступінь конфронтації - це збройний конфлікт, війна.

Концепція - система поглядів, те або інше розуміння явищ і процесів; єдиний, визначальний задум.

Координація (від. лат. *coordinatio* - паралельне розташування) - це: 1) горизонтальна впорядкованість у системі, при якій елементи характеризуються тотожністю; 2) вид соціального управління, при якому здійснюється горизонтальна впорядкованість, а елементи однієї і тієї ж соціальної спільноти або взаємодія кількох спільнот характеризуються тотожністю та рівноцінними владними діями.

Критерії спеціальної ефективності державного управління - п'ять основних критеріїв, які розкривають і характеризують якість (рівень) всієї сукупності органів державної влади і місцевого самоврядування в єдності їхньої цілеорієнтованості, організації і функціонування:

1. Цілеорієнтованість.
2. Витрати часу на вирішення управлінських питань і здійснення управлінських операцій.
3. Стиль функціонування державно-управлінської системи, її підсистем та інших організаційних структур.
4. Відображає складність організації суб'єкта державного управління, його підсистем і ланок.
5. Відображає загальні (сукупні) витрати на утримання і забезпечення функціонування державно-управлінської системи, її підсистем та інших організаційних структур.

Людина - жива, наділена інтелектом істота, суб'єкт суспільно-історичної діяльності і культури.

Людського розвитку індекс - спеціальний сукупний індекс, який на підставі відповідних показників дає узагальнюючу оцінку людського прогресу. Такими показниками є ВВП на душу населення, рівень освіченості і тривалість життя. Вперше розроблений у 1990 році ООН. Розраховується для окремих соціальних та етнічних груп, регіонів та є індикатором їхнього добробуту.

Матеріальні цінності - речі, що мають певну цінність у вигляді майна, предметів, товарів.

Мета державно-управлінської діяльності у сфері національної безпеки - прогнозування своєчасного виявлення, запобігання та нейтралізація загроз сталому розвитку людини, суспільства і держави (передусім їх життєво важливим інтересам).

Мета забезпечення національної безпеки - трансформація політики національної безпеки у цілеспрямовану скоординовану діяльність органів державної влади, публічного управління, місцевого самоврядування, складових сектора безпеки, спрямована на реалізацію національних інтересів суспільства та держави.

Метод - це спосіб застосування старого знання для здобуття нового знання або дослідження явищ природи і суспільного життя; шлях, спосіб досягнення поставленої мети і завдань дослідження.

Місцеве самоврядування в Україні - це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України

Муніципальна реформа - складова частина адміністративно-територіальної реформи, містить питання територіальної реорганізації виконавчої влади. Адміністративно-територіальна реформа є змінами, що

містять перетворення адміністративно-територіального устрою і територіальної організації влади в державі. Адміністративно-правова реформа означає реформу адміністративного права. Судово-правова реформа розглядається як різновид правової реформи, складова політики розвитку правової системи. Комплекс заходів законодавчого та організаційно-правового характеру, спрямованих на демократизацію і підвищення якості правосуддя у державі.

Національна безпека (США, 1947 р.) - інтеграція питань внутрішньої, зовнішньої та воєнної політики в інтересах вироблення урівноваженого підходу до вирішення проблеми використання США різних засобів - воєнних і невоєнних у своїй зовнішній політиці для забезпечення власної безпеки. Тобто акцент робиться на зусиллях США у зовнішній сфері.

Національна безпека (Україна, 2003 р.) - це комплекс законодавчих та організаційних заходів, спрямованих на постійну захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства, ринку фінансових послуг, захисту прав власності, фондових ринків і обігу цінних паперів, податково-бюджетної та митної політики, торгівлі та підприємницької діяльності, ринку банківських послуг, інвестиційної політики, ревізійної діяльності, монетарної та валютної політики, захисту інформації, ліцензування, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку,

інформаційних технологій, енергетики та енергозбереження, функціонування природних монополій, використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам.

Національна безпека (Україна, 2018 р.) - це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз.

Національний банк України - центральний банк України, особливий центральний орган державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, Законом України «Про Національний банк України» та іншими законами України.

Національні інтереси України - життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян.

Неокласична модель соціальної сфери регіону виходить з того, що нові райони, які розвиваються, хоча і мають чистий приплив капіталу, однак рівень доходів у них невисокий і робоча сила має тенденцію до відтоку, що також призводить до низьких надходжень у місцеві бюджети і як результат - до зменшення відрахувань на розвиток соціальної сфери, а, отже, і до її скорочення. Неокласична модель підходить для районів, котрі стали розвиватися на базі використання місцевої робочої сили в забезпечених трудовими ресурсами регіонах з відносно низьким рівнем доходів населення та якістю його життя, що склалися традиційно.

Німецька модель соціальної політики (ФРН, Франція, Австрія)

характеризується високими обсягами ВВП, що перерозподіляється через державний бюджет (близько 50%), створенням розвинутої системи соціального захисту на основі залучення коштів держави та підприємців.

Нормотворча функція - органи місцевого самоврядування приймають нормативні акти локального характеру, розробляють і приймають статут територіальної громади, регламент ради, здійснюють правове регулювання комунальних відносин у межах повноважень, передбачених законодавством (порядок управління і розпорядження об'єктами комунальної власності, місцевими фінансами, регулювання земельних відносин, використання природних ресурсів на відповідній території та ін.).

Об'єднання територіальних громад (комун) - добровільне формування громад з метою об'єднання власних фінансових ресурсів для вирішення спільних проблем або отримання від держави більш сприятливого режиму надання фінансової допомоги.

Об'єкт політико-управлінського конфлікту - виборці, ринки збуту, заробітна плата, фінанси, загалом все те, що має безпосереднє відношення до життя громадян.

Об'єкт публічного управління - це те, на що спрямовані дії суб'єкта публічного управління.

Об'єкти комунальної власності - рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, земля, природні ресурси, підприємства, установи і організації, житлові та нежитлові приміщення, заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я та інше майно, необхідне для забезпечення економічного і соціального розвитку відповідної території.

Об'єкти місцевого самоврядування - питання місцевого значення, майно, що є в комунальній власності, програми соціально-економічного та культурного розвитку, бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

Об'єкти національної безпеки - людина і громадянин, суспільство.

Об'єднання громадян - добровільне громадське формування, створене на основі єдності інтересів для спільної реалізації громадянами своїх прав і свобод.

Органами місцевого самоврядування - сільські, селищні, міські, районні у містах ради - представницькі органи місцевого самоврядування, які є представниками інтересів відповідної сільської, селищної, міської або районної територіальної громади та здійснюють від їх імені функції і повноваження місцевого самоврядування.

Органи державної влади - це ланка (елемент) механізму держави, що бере участь у виконанні функцій держави й наділений при цьому владними повноваженнями

Органи самоорганізації населення - представницькі органи, що створюються жителями, які на законних підставах проживають на території села, селища, міста або їх частин, для вирішення передбачених завдань.

Організаційна структура системи місцевого самоврядування - сукупність органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення та організаційних форм, за допомогою яких відповідна, територіальна громада або її складові частини виконують завдання та функції місцевого самоврядування, вирішують питання місцевого значення.

Оригінал електронного документа - це електронний примірник документа з обов'язковими реквізитами, зокрема з електронним підписом автора або підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис».

Партисипація - добровільна участь населення в урядових проектах і заходах місцевого самоврядування.

Південно-європейська модель соціальної політики: публічне управління реалізується через страхові організації, ринок соціальних послуг є переважно низьким, рівень перерозподілу доходів обмежений, а

відповідальність несе сім'я та церква.

Планування у сфері національної безпеки - функція державного управління з визначення пріоритетів, завдань і заходів із забезпечення національної безпеки України, збалансованого розвитку складових сектора безпеки і оборони на основі оцінки безпекової обстановки та з урахуванням фінансово-економічних можливостей держави.

Політико-управлінський конфлікт - протистояння суб'єктів соціально-політичних стосунків із приводу недостатньої кількості соціально-економічних ресурсів, для вирішення якого потрібно застосувати соціальні, економічні чи політичні засоби.

Посадова особа місцевого самоврядування - особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету.

Потенційна загроза - це ситуація, коли має місце очевидна протидія досягненню національних цілей, очевидний намір нанесення шкоди (збитку) національній безпеці в формі офіційних політичних, економічних чи інших дій без застосування засобів збройної боротьби, коли вже можна вести мову про нанесення певної шкоди (збитку) національній безпеці.

Потенційний виклик - це ситуація, коли є ймовірність виникнення умов, за яких може формуватися потенціал протидії реалізації національним інтересам.

Право комунальної власності - право територіальної громади володіти, доцільно, економно користуватися і ефективно розпоряджатися на свій розсуд і в своїх інтересах майном, що належить їй, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

Правоохоронна функція реалізується через сприяння охороні громадського порядку, який забезпечується діяльністю всієї системи правоохоронних та судових органів, державних служб, інспекцій, що

здійснюють функції нагляду та контролю за дотриманням законодавства.

Предмет політико-управлінського конфлікту - реально існуюча чи уявна проблема, через яку конфліктуючі сторони ведуть боротьбу.

Представницький орган місцевого самоврядування - виборний орган (рада), який складається з депутатів і відповідно до закону наділяється правом представляти інтереси територіальної громади і приймати від її імені рішення.

Президент - голова держави, гарант державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина.

Принцип відкритості передбачає прозорість діяльності апарату державного управління для громадян через право впливу останніх на діяльність органів влади та їх посадових осіб; урахування думки громадськості під час прийняття державно-управлінських рішень; публічний контроль за діяльністю управлінського апарату та інші види контролю за дотриманням конституційно закріплених інтересів суспільства, прав і свобод громадян.

Принцип гласності передбачає, що всі суб'єкти місцевого самоврядування здійснюють свої повноваження публічно, відкрито. Їх діяльність висвітлюється місцевими, а іноді й загальнодержавними ЗМІ.

Принцип державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування передбачає, що держава визнає і гарантує місцеве самоврядування та бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування.

Принцип єдиних технічних стандартів в електронному урядуванні передбачає розроблення та впровадження технічних регламентів, стандартів, єдиних форматів та протоколів, узгоджених з відповідними міжнародними документами, що стосуються стандартизації та уніфікації діяльності органів влади під час надання ними адміністративних послуг, формування електронних інформаційних ресурсів, електронного

документообігу, електронного цифрового підпису тощо.

Принцип законності передбачає, що місцеве самоврядування в Україні ґрунтується виключно на положеннях Конституції, законів України та підзаконних нормативно-правових актів, у межах і порядку, визначених чинним законодавством України.

Принцип колегіальності відображається в організаційно-правових формах діяльності органів місцевого самоврядування.

Принцип максимальної зручності - персоналізація механізмів надання послуг та їх відповідність потребам споживачів; зручність досягається через розвиток багатоканальності - надання послуг через різноманітні механізми, зокрема Інтернет, телефони, мобільні пристрої, кіоски, інтерактивні термінали тощо.

Принцип матеріально-фінансової самостійності місцевого самоврядування полягає у праві територіальних громад та утворених ними органів місцевого самоврядування на володіння, користування і розпорядження майном, яке є в комунальній власності, що є самостійною, відокремленою від державної, формою власності, а також власними фінансовими коштами, достатніми для здійснення власних повноважень місцевого самоврядування та його органів.

Принцип народовладдя передбачає, що народ України, як сукупність територіальних громад, реалізує народний суверенітет у формі місцевого самоврядування.

Принцип організаційної самостійності полягає в тому, що органи місцевого самоврядування не підпорядковуються іншим органам і що будь-який адміністративний контроль за їх діями можливий лише для забезпечення законності та конституційних принципів місцевого самоврядування.

Принцип орієнтованості на інтереси і потреби споживачів послуг означає концентрацію зусиль органів публічної влади на наданні якісних та

своєчасних адміністративних послуг фізичним та юридичним особам.

Принцип першої особи - позитивні результати у розв'язанні будь-якої проблеми можливі лише за умови, коли особа, яка приймає рішення, особисто опікується цією проблемою, здійснює свій владний вплив на інших суб'єктів для розв'язання проблеми.

Принцип підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів і посадових осіб передбачає, що діяльність представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування підлягає громадському контролю з боку територіальних громад, зокрема у формі громадських слухань.

Принцип правової самостійності місцевого самоврядування та його органів полягає в необхідності мати власні повноваження, визначені Конституцією або законом.

Принцип співробітництва та партнерства передбачає контроль дій держави з боку суспільства та бізнесу, виключає застосування командно-адміністративних моделей та директивних механізмів державного управління, нерівноправних взаємовідносин держави з іншими суб'єктами процесу та між собою.

Принципи електронного урядування: прозорість і відкритість влади; конфіденційність та інформаційна безпека; єдині технічні стандарти і взаємна сумісність; орієнтованість на інтереси і потреби споживачів послуг; підконтрольність і підзвітність органів влади громадянам і суспільству.

Принципи забезпечення національної безпеки - це пріоритет прав і свобод людини і громадянина; верховенство права; пріоритет договірних (мирних) засобів у розв'язанні конфліктів; своєчасність і адекватність заходів захисту національних інтересів реальним і потенційним загрозам; чітке розмежування повноважень та взаємодія органів державної влади у забезпеченні національної безпеки; демократичний цивільний контроль над

воєнною організацією держави та іншими структурами в системі національної безпеки; використання в інтересах України міждержавних систем та механізмів міжнародної колективної безпеки.

Прожитковий мінімум - вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження її здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

Прозорість і відкритість влади - принцип, що охоплює три головні елементи: перебування влади під публічним контролем; доступність влади; чутливість влади до нових ідей та вимог, її готовність оперативно реагувати на виклики.

Прокуратура України - єдина централізована система органів державної влади, які відповідно до Конституції та законів України здійснюють обвинувальну, представницьку, контрольно-наглядову функції в державі.

Публічна влада - це права, здатність і можливість державних органів, органів місцевого самоврядування та громадських організацій впливати на суспільне життя силою примусу або авторитету.

Публічне управління у сфері національної безпеки - система та специфічний вид державно-управлінської діяльності.

Публічне управління: 1) практичний, організуючий та (або) регулюючий вплив органів публічного управління (органів державної влади та органів місцевого самоврядування) на суспільну життєдіяльність з метою її впорядкування, збереження або перетворення, що спирається на силу публічної влади; 2) вплив на життєдіяльність людей (із метою досягнення цілей ефективного суспільного розвитку) з боку органів державної влади, місцевого самоврядування та громадських об'єднань шляхом застосування певної сукупності методів (економічних, адміністративних, інформаційно-

психологічних та ін.).

Рада національної безпеки і оборони України - координаційний орган з питань національної безпеки і оборони при Президентові України.

Реальна загроза - це ситуація, коли має місце не тільки очевидна протидія досягненню національних цілей, а й очевидний намір нанесення шкоди (збитку) життєво важливим національним інтересам в формі офіційних чи неофіційних політичних, економічних та інших дій, але без застосування засобів збройної боротьби.

Реальний виклик - це ситуація, коли завершилося формування передумов (завершилося накопичення потенціалу) протидії реалізації національним інтересам, але протидії досягненню національних цілей в формі офіційних заяв, політичних, економічних чи інших дій ще немає.

Регіональний індекс людського розвитку - це узагальнюючий показник диференціації наявних соціальних проблем за регіонами, що концентрує особливості кожного регіону в сфері демографії, розвитку ринку праці, матеріального становища та умов проживання, соціального середовища, доступності освітніх і медичних послуг, екології та фінансового забезпечення.

Реординація - це модель соціального управління, при якій здійснюється правове перепідпорядкування одного колективу іншому або однієї особи іншій як по горизонталі, так і по вертикалі.

Рівень і якість життя - інтегровані показники соціально-економічного розвитку як країн, так і їх регіонів. Для визначення рівня життя в різних країнах експерти використовують поняття індекс розвитку людського потенціалу або скорочено - індекс людського розвитку (ІЛР). Цей показник запропонований ООН у 1990 р. як інтегрована оцінка рівня цивілізованості країни та має такі три складові: 1) тривалість життя населення; 2) рівень освіти; 3) обсяг ВВП на душу населення.

Синергетика - науковий напрямок, що вивчає зв'язки між елементами

структури (підсистемами), які утворюються у відкритих системах (біологічних, фізико-хімічних та інших) завдяки інтенсивному (потоківому) обміну речовиною та енергією з навколишнім середовищем у нерівноважних умовах.

Синергетичний ефект - додатковий ефект творчої взаємодії компонентів складної системи.

Система публічної влади у парламентсько-президентській республіці складається із таких елементів: президент; законодавча, виконавча та судова гілки влади; публічна служба.

Скандинавська модель соціальної політики передбачає публічне управління колективом через державу та профспілки, причому фінансування відбувається через податкову систему.

Служба безпеки України - державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України.

Соціальна регіональна диференціація проявляється насамперед у регіональній соціальній нерівності, що виражається у соціальних диспропорціях розвитку регіонів.

Соціальна сфера регіону - це підсистема національної економіки, тобто явища, процеси, види діяльності та об'єкти регіону, які пов'язані з соціальним забезпеченням життєдіяльності мешканців регіону, задоволенням їхніх потреб та інтересів. Розвиток соціальної сфери регіону в науковій практиці пов'язують, як правило, з іншими взаємопов'язаними та спорідненими показниками регіонального розвитку.

Соціальний захист населення - це система законодавчо закріплених економічних, соціальних, правових гарантій та заходів щодо захисту населення від соціальних ризиків; складові соціальної політики і цілеспрямована діяльність державного, приватного та недержавного некомерційного секторів економіки з метою забезпечення добробуту, умов

для гідного життя людини, розвитку її особистості й соціальної стабільності в суспільстві.

Соціальні групи - сукупність осіб, об'єднаних спільною метою, ідеєю, працею.

Соціальні норми і нормативи - показники необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг та забезпечення освітніми, медичними, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами.

Соціально-психологічні методи публічного адміністрування використовують соціально-психологічні чинники, направлені на управління соціально-психологічними процесами, що відбуваються в колективі задля досягнення цілей організації.

Стратегія воєнної безпеки України - документ, у якому викладається система поглядів на причини виникнення, сутність і характер сучасних воєнних конфліктів, принципи і шляхи запобігання їх виникненню, підготовку держави до можливого воєнного конфлікту, а також на застосування воєнної сили для захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, інших життєво важливих національних інтересів.

Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України - документ довгострокового планування, що розробляється на основі Стратегії національної безпеки України за результатами огляду громадської безпеки та цивільного захисту і визначає напрями державної політики щодо гарантування захищеності життєво важливих для держави, суспільства й особи інтересів, прав та свобод людини і громадянина, цілі та сподівані результати їх досягнення з урахуванням актуальних загроз.

Стратегія кібербезпеки України - документ довгострокового планування, що визначає загрози кібербезпеці України, пріоритети та напрями забезпечення кібербезпеки України з метою створення умов для безпечного функціонування кіберпростору, його використання в інтересах

особи, суспільства і держави.

Стратегія національної безпеки України - документ, що визначає актуальні загрози національній безпеці України, відповідні цілі, завдання, механізми захисту національних інтересів України та є основою для планування і реалізації державної політики у сфері національної безпеки.

Суб'єкт публічного управління - це активний початок управлінського процесу, ним може бути: держава, що діє від його імені, органи і посадові особи (парламент, президент, уряд, депутати, міністри), органи і посадові особи місцевого самоврядування (рада і мер), органи громадського об'єднання (якщо воно є публічним колективом або має елементи публічного колективу).

Суб'єкти забезпечення національної безпеки - Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Національний банк України, суди загальної юрисдикції, прокуратура України, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, Збройні Сили України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Державна прикордонна служба України та інші військові формування, утворені відповідно до законів України, громадяни України та об'єднання громадян.

Субординація - це: 1) вид соціального управління, при якому здійснюється вертикальне підпорядкування, коли один з елементів відіграє роль головуючого, який визначає початок діяльності усіх інших; 2) вертикальна впорядкованість у системі, яка приводить до формування ієрархії.

Судова влада - система судів: загальних та спеціальних.

Територіальна громада - жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільного об'єднання жителів кількох

сіл, що мають єдиний адміністративний центр.

Управління об'єктами комунальної власності - діяльність, спрямована на використання об'єктів комунальної власності відповідно до завдань та функцій, які покладені на органи місцевого самоврядування. Від правильної організації цієї роботи на місцях залежить благополуччя всієї територіальної громади, задоволення жителів цієї громади у послугах, інших громадських потребах. Ефективне управління комунальною власністю також є одним із шляхів наповнення місцевих бюджетів.

Установча функція - представницькі органи місцевого самоврядування реалізують на пленарних засіданнях, де вирішують питання про кількісний склад ради, внутрішню структуру і персональний склад комісій ради, її виконавчих органів, апарату ради та її виконавчих органів, забезпечуючи в такий спосіб принцип організаційної самостійності місцевого самоврядування.

Форми публічного управління та адміністрування: публічно-політична, правова, інституційна, організаційна.

Холодна війна - тотальне і глобальне протистояння двох наддержав у межах біполярної системи міжнародних відносин.

Централізація - форма організації державного управління, за якої більшість владних повноважень зосереджена в єдиному центрі, а управлінська система являє собою вертикальну структуру, побудовану на засадах субординації.

Циклічна модель публічного адміністрування - модель, що відображає постійну взаємодію суб'єкта та об'єкта управління, тобто взаємовідносини об'єктів та суб'єктів управління у публічному адмініструванні на усіх рівнях у колективних утвореннях (взаємодія уряду країни з громадянами, мера міста із городянами, голови правлячої партії із партійцями і под.).

Цілі електронної демократії: прозорість, відповідальність, підзвітність, згуртованість, довіра, доступність, участь, дискусії, субсидіарність, інклюзивність.

Шведська модель соціальної політики (Швеція, Норвегія, Фінляндія та інші країни) - найбільш соціалізована модель, за якої економіка найбільшою мірою працює на задоволення потреб членів суспільства. Вона відзначається надзвичайно високою часткою ВВП, яка розподіляється через бюджет (понад 50%), акумулюванням у руках держави значних фінансових ресурсів, домінуванням ідеї рівності та солідарності у здійсненні соціальної політики, активною упереджувальною політикою, профілактичними заходами у сфері зайнятості, жорсткою політикою доходів, високим рівнем соціального захисту населення, що забезпечується, в основному, за державні кошти.

Японська модель соціальної політики передбачає проведення політики вирівнювання доходів, особливу політику використання робочої сили (система довічного найму з певними сучасними модифікаціями), домінування психології колективізму, солідарності в доходах, досягнення консенсусу між різними суб'єктами у вирішенні соціально-економічних проблем, виділення питань підвищення життєвого рівня населення в ранг національних пріоритетів.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Порядок поточного і підсумкового оцінювання знань

Формами поточного контролю є такі:

1. оцінювання виступів та участі у семінарських заняттях, ділових іграх, аналізі конкретних ситуацій, круглих столах, конференціях та практичних заняттях, інших формах. Порядок здійснення поточного контролю в такій формі передбачає оцінювання рівня знань, виявленого у доповідях, виступах та доповненнях; ступеня практичного оволодіння навчальним

матеріалом; вміння поєднати теоретичні положення з практичною діяльністю державного службовця; рівня творчості та активності участі в практичних заняттях;

2. оцінювання результатів виконання практичних ситуаційних завдань. При цьому визначається ступінь опанування нормативно-правовою та інструктивно-методичною базою, теоретичними положеннями; наявність вміння їх практичного застосування; рівень самостійності та творчості;
3. тестування.

Формою *підсумкового контролю* знань слухачів магістратури є екзамен.

Слухач магістратури допускається до нього за таких умов:

- наявність конспекту лекцій з курсу;
- наявність позитивних результатів поточного контролю знань;
- прийняття участі в семінарах.

При невиконанні цих умов слухач допускається до екзамену після додаткової співбесіди за тематикою курсу.

Екзаменаційний білет містить три питання, що належать до різних тем програми. Результати висвітлення питань оцінюються за 100-бальною системою, зазначеною раніше. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з середньої оцінки за результатами поточного контролю знань і за виконанням екзаменаційних завдань.

Шкала оцінювання знань

Рейтинговий показник	Оцінка у національній шкалі		Оцінка ECTS
90 - 100	Зараховано	5 (відмінно)	A (відмінно)
82 - 89		4 (добре)	B (добре)
75 - 81			C (добре)
67-74		3 (задовільно)	D (задовільно)
60-66			E (задовільно)
35 - 59	Незараховано	2 (незадовільно)	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1 - 34		-	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням

Оцінка «задовільно» - судження, знання властивостей і зв'язків. Кваліфікується як здатність орієнтуватися у причинно-наслідкових та інших зв'язках і механізмах (алгоритмах) перебігу явищ (процесів) та вміння кваліфікувати предмет за суттєвими ознаками. Пов'язується із поняттям або висловлюванням про предмет, який вивчається, що робить його схожим на попередній рівень. Крім того, магістрант може виходити за межі вивченого матеріалу, наводячи свої власні приклади чи міркування.

Оцінка «добре» - вміння й навички, знання схем практичної діяльності. Кваліфікується як здатність застосовувати відтворене для розв'язування стандартних навчальних завдань за схемою чи шаблоном. Є продовженням (розширенням) попереднього: просто даються знання про схеми (шаблони) практичної діяльності. Відмінністю ж є те, що тут з'являється вид діяльності, який полягає у застосуванні знань на практиці.

Оцінка «відмінно» - кваліфікується як здатність переносити знання попередніх рівнів на нестандартні завдання (застосувати у нестандартних ситуаціях) та виробляти нові знання (творчість). Магістрант відповідає грамотно, творчо використовує додаткову літературу, самостійно одержує інформацію, опубліковану в періодичному виданні. Він вміє аналізувати, порівнювати, узагальнювати, абстрагувати і конкретизувати, класифікувати і систематизувати матеріали.

9.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Нормативно-правові акти, державні стандарти

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року / Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30.
2. Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки [Електронний ресурс] : указ Президента України №45 від 01 лют. 2012 р. [чинний].- Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>
3. Про державну службу [Електронний ресурс] : закон України № 889-19 чинний] - Редакція від 05 01 2017 р., підстава 1798-19 [/ Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/889-19/paran2#n2>.
4. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації [Електронний ресурс] : Указ Президента України. Док. 68/2016, поточна редакція - прийняття від 26.02.2016. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.Ua/laws/show/68/2016/paran20#n20>.
5. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI // Голос України. - 2011. - 9 квіт.
6. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
7. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
8. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>

Базова

9. Лазор О. Д. Основи публічного управління та адміністрування : навч.- метод. посібник / О. Д. Лазор, О. Я. Лазор, І. Г. Юник. - К. : «Видавництво Ліра - К», 2017. - 268 с.
10. Бондар І. С., Горник В. Г., Горбань Ю. І. Формування державної політики в сфері інноваційної діяльності : Навч. пос. - К.: «Видавництво Ліра - К», 2016. - 280с. (Рекомендовано МОН)
11. Бондар І. С., Горник В. Г., Кравченко С. О., Кравченко В. В. Політика в публічному управлінні. Навч. пос.- К.: «Видавництво Ліра - К», 2016. - 200с.
12. Бакуменко В. Д., Бондар І. С., Горник В. Г., Шпачук В. В. Особливості публічного управління та адміністрування. Навч. Пос..- К.: «Видавництво Ліра - К», 2016. - 256с. Тв. (Рекомендовано МОН)
13. Місцеве самоврядування та суспільні комунікації: навч. посіб. / Руденко О. М., Штурхецький С. В., Ткаленко Н. В., Михайловська О. В. - К.: Кондор-Видавництво, 2016. - 130 с.
14. Публічне управління та адміністрування: словник-довідник // Укладачі:

- Руденко О. М., Шершньова О. В., Бакуменко В. Д., Філіпова Н. В., Ткаленко Н. В. - К.: Кондор-Видавництво, 2016. - 178 с.
15. Чернов С. І. Текст лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» [Текст] / С. І. Чернов, С. О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп- ва ім. О. М. Бекетова. — Х. : ХНУМГ, 2014. — 97 с.
16. Державне управління в Україні: організаційно -правові засади: Навчальний посібник / За заг. ред. Н. Р.Нижник. - К., 2002. - 345 с.
17. Управління людськими ресурсами: філософські засади. Навчальний посібник / Під ред. д. ф. н., проф. В. Г. Воронкової. - К.: ВД «Професіонал», 2006. - 576 с.
18. Шевчук П. І. Управління соціальним і гуманітарним розвитком [Текст] :навч. посіб. / П. І. Шевчук. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2012. - 268 с.

Основна

19. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : Навчальний посібник / В. Д. Бакуменко // - К. : ВПЦ АМУ, 2011. - 444 с.
20. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві : психологія, технології, техніка паблік рилейшнз : монографія / В. М. Бебик. - К. : МАУП, 2005. - 438 с.
21. Бебик В. М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг: Навч.-метод. посібник. - К.: МАУП, 2001.- 114 с.
22. Беляева Н. Ю. Развитие концепта публичной политики: внимание «движущим силам» и управляющим субъектам / Н. Ю. Беляева // Полис. 2011. - №4. - С. 72-87.
23. Біла С. Структурна політика в системі державного регулювання трансформаційної економіки. - К., 2001. - 216 с.
24. Бодров В. Г. Трансформація економічних систем: концепції, моделі, механізми регулювання та управління. - К.; 2002. - 340 с.
25. Босак О. З. Становлення та розвиток системи публічного управління в Україні // Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє : монографія / О. З. Босак / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; відп. ред. І. А. Грицяк. - К. : К.І.С., 2009. - 240 с.
26. Вибори - шлях до демократичного суспільства: Методичні матеріали з питань виборчого процесу / За заг. ред. В. М.Князева. - К., 2002. - 231 с.
27. Виступ Президента України на прес-конференції “Стратегія-2020” [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-pres-kopiehpiciyi-8lra1eaiya-2-33757>
28. Вовчак І. С. Інформаційні системи та комп’ютерні технології в менеджменті: Навч. посіб. - Тернопіль, 2001. - 354 с.
29. Волкова В.Н., Денисов А.А. Основы теории систем и системного анализа: Учебник. - изд. 2-е, переб. и дополн. - СПб., 2001. - 512 с.
30. Воронкова В. Г. Кадровий менеджмент: Навч. посібник. - К.: ВД “Професіонал”, 2004. - 192 с.
31. Воротін В. Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних

трансформацій. - К., 2002. - 248 с.

32. Лотюк О. С. Конституційно-правові основи розвитку та функціонування громадянського суспільства в Україні. Монографія. - К.: «Видавництво Ліра - К», 2016. - 336 с.
33. Голубь В. Політико-адміністративні реформи як реалізація нової управлінської парадигми: європейський вимір і Україна: навч.-метод. матеріали. - К.: НАДУ, 2009. - 52 с.
34. Гуманізація публічної служби в Україні: науково-практичні засади [Текст] : колектив. монографія / С. М. Серьогін, Є. І. Бородін, Н. А. Липовська [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Серьогіна ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. - Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2015. - 254 с.
35. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія / відп. ред. Н. Р. Нижник ; кол. авт.: В. Б. Авер'янов, І. А. Грицяк, С. Д. Дубенко та ін. - К. : Вид-во УАДУ, 1997. - 448 с
36. Дзюндзюк В. Б., Мельтюхова Н. М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: Навч. посібник / [за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В. В. Корженка, к.е.н., доц. Н. М. Мельтюхової - Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2011. - с. 306.
37. Желюк Т. Л. Публічне управління: сучасні реалії та перспективи для України / Т. Л. Желюк // Збірник матеріалів доповідей за матеріалами Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Публічне управління та регіональна політика в країнах Центральної і Східної Європи» (22 жовтня 2012 року). - Тернопіль : ТНЕУ, 2012. - 202 с.
42. Іщенко М. П., Іщенко О. М. Соціально-політична енциклопедія. - Черкаси : «ІнтролігаТОР», 2012. - 636 с.
43. Іщенко М. П., Руденко І. І. Людина у Всесвіті і світовій цивілізації: монографія. - Черкаси : Вид. Чабаненко Ю. А., 2013. - 458 с.
44. Іщенко М. П., Руденко І. І. Філософія науки. Навч. посіб. - К.: УБС НБУ, 2010. - 442 с.
45. Кіщенко Д. І. Публічне управління в Україні: становлення за європейськими стандартами / Д. І. Кіщенко, О. В. Долгальова // III Міжнар. науково-практ. інтернет-конференція. Березень, 2013. - Режим доступу : http://mns2013.3dn.ru/publ/sekcija_1/publiczne_upravlinnja_v_ukrajini_stanovlennja_za_evropejskimi_standartami/2-1-0-2.
46. Малиновский В. И. Политическое управление : курс лекций [Электрон - ный ресурс] / В. И. Малиновский. - Режим доступа : <http://all-politologija.ru/knigi/politicheskoe-upravlenie-kurs-lekcii-malinovskogo/vzaimosvyaz-politiki-i-upravleniya-sushnost-politicheskogo-upravleniya>.
47. Мельник А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна; за ред. А. Ф. Мельник. - К. : Знання, 2009. - 582 с.
48. Попов С. А. Удосконалення інноватизації системи публічного управління у контексті євроінтеграційних процесів / С. А. Попов // Місцеве самоврядування - основа сталого розвитку України : матеріали щоріч. Всеукр.

наук. конф. за міжнар. участю (Київ, 16 трав. 2014 р.) : у
2 т. / за наук. ред.. Ю. В. Ковбасюка, К. О. Ващенко, С. В. Загороднюка.
- К. : НАДУ, 2014. - Т. 1. - 244 с. - С. 210-212.

49. Шарий В. І. Основи державного управління. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. - Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2009. - 518 с.
50. Ярмиш О. Н., Серьогін В. О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. - Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002 - 532 с
51. Pollitt C. Public Management Reform: A Comparative Analysis / C. Pollitt, G. Bouckaert. - Oxford : University Press, 2004. - 240 p.

Додаткова:

52. Бендукидзе Каха. Если не проводит реформы, страны не будет. Бездействие равно смерти [Електронний ресурс]. - Режим доступа : <http://www.pravda.com.ua/rus/articles/2014/05/>.
53. Васильев М. А. Азбука публичного управления : электронное учебно-методическое пособие для муниципальных служащих [Электронный ресурс] / М. А. Васильев. - 2-ое изд. - Режим доступа : <http://emsu.ru/lm/shop/Cd-vas1/default.htm>.
54. Забелин П. В., Моисеева Н. К. Основы стратегического управления: Уч. пособие. - М., 1997. - 195 с.
55. Игнатъева В. В., Максимцов М. Исследование систем управления: Учебное пособие. - М.: ЮНИТИ, 2003. - 152 с.
56. Исследование систем управления: Уч. пособие / Н. И. Архилова, В. В. Кульба, С. А. Косяченко, Ф. Ю. Чанхиева. - М., 2002. - 384 с.
57. Комунікативна парадигма суспільного розвитку : навч. посіб. / О. В. Соснін, А. М. Михненко, Л. В. Литвинова. - К. : НАДУ, 2011. - 220 с.
58. Корнеев И. К., Машурцев В. А. Информационные технологии в управлении. - М.: ИНФРА-М., 2001. - 158 с.
59. Коуров Л. В. Информационные технологии. - Мн.: Аталфея, 2000. - 192 с.
60. Латинін М. А. Аграрний сектор економіки України : механізм державного регулювання : моногр. / М. А. Латинін. - Х. : Вид-во ХарРІНАДУ "Магістр", 2006. - 320 с.
61. Латишева В. Громадянські ради як один з механізмів суспільного контролю за діяльністю публічної влади// Вісник державної служби України К.: "УкрНДІСВД", 2008. - № 3. - С. 71-75.
62. Лимарева Д. А. Противоречия современного публичного управления [Текст] : монографія / Д. А. Лимарева, В. Н. Некрасов. — Ростов-на-Дону : Юри РАНХиГС при Президенте РФ, 2012. — 101 с.
63. Литвінова Н. М.. Проблеми становлення громадської експертизи діяльності органів влади як інструмент громадського контролю в Україні. Державне управління та місцеве самоврядування. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc0uit/0gapi/2013_2Z29.pdf
64. Луцький І. М. Актуальні проблеми організаційно-правових засад управління складних адміністративних систем на практиці європейського

- досвіду та України / І. М. Луцький, А. І. Луцький, О. М. Каленюк // Економіка і держава. - 2009. - № 3. - С. 69-71.
65. Маліновський В. Я. Державне управління: Навчальний посібник. - К.: Атака, 2003. - 245 с.
 66. Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю., Расіна А. В., Гордієнко Л. Ю. Державне управління: Навчальний посібник. - К.: Знання-Прес, 2003. - 234 с.
 67. Методичні вказівки до написання контрольних робіт і рефератів з модуля «Економічний аналіз державної політики»: Навчальний посібник / Укладач Кілієвич О. - К., 2002. - 36 с.
 68. Михасюк І., Мельник А., Крунка М. Державне регулювання економіки: Підручник. - К., 2000. - 342 с.
 69. Мошек Г. Є., Гомба Л. А., Піддубна Л. П. Менеджмент підприємства: Підручник. - К.: КНЕУ, 2002. - 371 с.
 70. Новиков Б. В., Сініок Г. Ф., Круш. Основи адміністративного менеджменту: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2004. - 560 с.
 74. Оболенський О. Ю. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Публічне управління»: наукова розробка / О. Ю. Оболенський, С. О. Борисевич, С. М. Коник. - К.: НАДУ, 2011. - 56 с.
 75. Оболенський О. Ю. Розвиток суспільства та публічне управління / О. Ю. Оболенський // Вісн. нац. академії державного управління при Президентові України. - 2013. - № 3. - С. 27-33.
 76. Іщенко М. П. Філософія гуманізму і демократії - науково- методологічна основа стратегії розвитку публічного управління та адміністрування // Публічне управління та адміністрування: розвиток і впровадження. К.: НАДУ, 2016. - С. 54-56.
 77. Писаревська Г. А. Інформаційні системи і технології в управлінні трудовими ресурсами: Навч. посібник - 2-е вид. -К.: КНЕУ, 2000. - 279 с.
 78. Попов С. А. Державно-управлінські нововведення: теорія, методологія, практика : монографія / С. А. Попов. - Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. - 296 с.
 79. Почепцов Г. Г. Паблик рилейшнз или как успешно управляют общественным мнением// 2 изд., испр. и дополн.- М., 2003. - 317 с.
 80. Приходченко Л. Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади: монографія / Л. Л. Приходченко; Національна академія держ. управління при Президентові України, Одеський регіональний ін-т держ. управління. - О.: Оптимум, 2009. - 299 с.
 81. Публичная политика: от теории к практике / сост. и науч. ред. Н. Ю. Данилова, О. Ю. Гурова, Н. Г. Жидкова. - СПб : Алетея, 2008. - 356 с.
 82. Публичное управление: теория и практика : сборник научных трудов Ассоциации докторов государственного управления : Специальный выпуск. - Харьков : Изд-во «ДокНаукДержУпр», 2011. - 354 с.
 83. Публічне врядування і публічне адміністрування // Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук. ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К. : НАДУ, 2011. - Т. 8: Публічне врядування / наук. ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.] ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ.

- упр. при Президентів України. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. - С. 488-491.
84. Пухкал О. Г. Формування засад громадянського суспільства як фактор сталого соціально-політичного розвитку / О. Г. Пухкал // Сталий розвиток територій: проблеми та шляхи вирішення: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 10-11 жовт. 2014 р./ за заг. ред. О. Ю. Бобровської. - Д. : ДРІДУ НАДУ, 2014. - С. 45-47.
 85. Системна криза в Україні: передумови, ризики, шляхи подолання : аналіт. доп. / Я. А. Жаліло, К. А. Кононенко, В. М. Яблонський [та ін.]; за заг. ред. Я. А. Жаліла. - К. : НІСД, 2014. - 132 с.
 86. Сурмін Ю. П. Методологічні аспекти реформування державного управління в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10sypduu.pdf>
 87. Токовенко В. В. Політичне керівництво і державне управління: проблеми взаємовідносин та оптимізація взаємодії. - К., 2001. - 189 с.
 88. Фалмер Р. М. Энциклопедия современного управления. В 5-ти т. - М.: ВИПКЭнерго, 1992.
 89. Халтобін В. О. Соціальне право та громадська думка// Держава і право: Юрид. і політ. науки: зб. наук. пр. - 2001. - Вип. 11. - С. 18-22.
 91. Чавкин А. М. Методы и модели рационального управления в рыночной экономике: Учебное пособие. - М., 2002. - 158 с.
 93. Чистов С. М. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. - К., 2002. - 215 с.
 94. Шаповал В. Вищі органи сучасної держави. - К.: Програма Л, 1995.
 95. Шарий В. І. Характеристика світових тенденцій розвитку місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / В. І. Шарий // Публічне адміністрування: теорія і практика : електронний збірник наукових праць. - 2012. - Випуск 1(7). - Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Patp/2012_1/12svirms.pdf. 1
 96. Шаров Ю. Європейські стандарти публічного управління: проекція на муніципальний рівень [Електронний ресурс] / Ю. Шаров, І. Чикаренко. - Режим доступу : www.nbuv.gov.ua.
 97. Т. О. Долбенко, І. С. Бондар, Ю. І. Горбань, В. А. Русавська. Магістерська робота: методика підготовки. Навч. пос. - К.: «Видавництво Ліра - К», 2016. - 140 с. М.
 98. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні». Постанова Верховної Ради України від 3 липня 2014 року №1565-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 33, ст. 1163.
 99. Глосарій Програми розвитку ООН [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>.
 100. Keeling D. Management in Government / D. Keeling. - London : Allen & Unwin, 1972.
 101. Мельник Р. С. Категорія «Публічне управління» у новій інтерпретації [Електронний ресурс] / Р. С. Мельник. - Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>

://applaw.knu.ua/ index.php/holovna/ item/5 9 -katehoriya-publichne-upravlinnya-u-noviy-interpretatsiyimelnyk-r-s.

102. Іщенко М. П., Іщенко О. М., Самойленко Л. Я. «Методика і методологія виконання курсових, магістерських, навчально - методичних і наукових робіт: Навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів і слухачів магістратури спеціальності «Державна служба» денної і заочної форм навчання / за ред. проф. Іщенка М. П. - Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2013. - 520 с.
103. Іщенко М. П. Актуальні проблеми розвитку демократичної влади і публічного управління в Україні // Державне управління і місцеве самоврядування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., 24-25 квітня 2014 р. - Рівне, 2014. - С. 35-37.
104. Іщенко М. П. Сутність, напрями і завдання реформування публічної влади і публічного врядування в Україні // Особливості становлення системи державного управління і місцевого самоврядування в контексті членства України в Європейському Союзі : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 25 квітня 2015 р. - Черкаси, 2015. - С. 3-11.
105. Самойленко Л. Я. Децентралізація влади - головне завдання адміністративної реформи в Україні // Особливості становлення системи державного управління і місцевого самоврядування в контексті членства України в Європейському Союзі / Збірник № 7 матеріалів науково-практичного семінару / за ред. проф. Іщенка М.П. - Черкаси: вид. Інтроліга TOP- 2015. - С. 21-24.
106. Базарна О. В. Поняття, суть, природа публічного управління та державного управління [Електронний ресурс] / О. В. Базарна. - Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2012_1_2/Bazarna.pdf.
107. Грицяк А. І. Публічне управління в Україні: становлення за європейськими стандартами [Електронний ресурс] / А. І. Грицяк. - Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vamsu_du/2010_2/Grytciak.htm#_ftn1

Навчальне видання

Чорнобай Лариса Михайлівна

“Публічне управління та адміністрування”

методичні рекомендації до вивчення дисципліни для здобувачів вищої освіти
денної та заочної форм навчання магістерського рівня освіти
Галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

Редактор: Кучер О.В.

Підписано до друку _____. 2023 р.
Формат 60х90/16 Ризографія. Авт. арк. _____.
Обл.-вид. арк. _____ Наклад _____ прим. Зам. _____.

Підготовлено до друку та видруковано
у ЗВО «Подільський державний університет»
32300, Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 13

